

ŪMIOS PSICHIATRIJOS SKYRIAUS SUBJEKTYVIAI PATIRIAMOS PRIEVARTOS VERTINIMAS

Darbo autoriai. Barbora ŽUKAITĖ (VI kursas), Antanas CUKANOVAS (VI kursas).

Darbo vadovas. Lekt. Laurynas BUKELSKIS, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Nustatyti ir įvertinti ūmaus psichiatrijos skyriaus pacientų subjektyviai patiriamos prievartos lygį.

Darbo metodika. Nuo 2021 metų kovo iki 2023 metų kovo mėnesio atliktas anoniminis anketinis tyrimas Vilniaus miesto Psichikos sveikatos centro ūmios psichiatrijos vyrų bei moterų poskyriuose. Anketose naudotas modifikuotas ir pritaikytas MacArthur subjektyviai jaučiamos prievartos (MPCS) klausimynas. Tyrimo metu apklausti 77 pacientai, kuriems diagnozuoti šizofrenijos spektro sutrikimai (F20-29). Į tyrimą įtraukti ne priverstinai hospitalizuoti, tyrimo dalyvauti sutikę pacientai. Respondentai išdalintose anoniminėse anketose pateikė atsakymus į klausimus apie lytį, amžių, šeimyninę padėtį, išsilavinimą bei apie patiriamą subjektyvią prievartą gydymosi VmPSC ūmios psichiatrijos skyriuje metu. Duomenys apdoroti naudojantis IBM SPSS 29.0.0 programa. Koreliacija nustatyta naudojant Pearson's koreliacijos metodą, gauti rezultatai buvo vertinami statistiškai reikšmingais, kai $p < 0.05$.

Rezultatai. Tyrimo dalyvavo 53,2% vyrų ($n=41$) bei 45,5% moterų ($n=35$), 1,3% ($n=1$) respondentas savo lytį nurodė kaip „kita“. Didžioji dauguma – 55,8% atsakiusiųjų priklausė „25-50 metų“ amžiaus grupei, 23,4% – „>50 metų“; likę 20,8% priklausė „<25 metai“ amžiaus grupei.

63,6% ($n=49$) apklaustųjų teigė nepatyrę subjektyvios prievartos iš medicininio personalo per pastarąją stacionarizaciją VmPSC. Likę 27,3% ($n=21$) pacientai pažymėjo subjektyviai patirtą prievartą bei atsakė, jog daugiausiai ją patyrė iš slaugytojų, o likę 9,1% ($n=7$) atsakė nežinantys ar patyrė prievartą. Didžioji dalis respondentų atsakė, jog jautė pagarbą iš medicininio personalo, galimybę prašyti pagalbos, gauti visą reikiamą informaciją apie būklę bei gydymą. Kiek daugiau nei pusė atsakiusiųjų teigė vaistus vartojantys savo noru, o pareiškus atsisakymą – nebūtų verčiami juos gerti prieš savo valią. 90,9% pacientų teigė, jog gydantis gydytojas suteikė jiems reikiamą priežiūrą bei pagalbą, skyrė pakankamai dėmesio. Didesnioji respondentų dalis (68,8%) atsakė, jog patys pasirinko atvykti į ligoninę bei šiek tiek daugiau – 71,4% pacientų galėjo kontroliuoti savo atvykimą į gydymo įstaigą. Buvo suskaičiuotas prievartos vizualinės analoginės (PVAS) skalės subjektyviai jaučiamos prievartos įvertinimo vidurkis – 2,6 balo iš 10.

Pastebėta statistiškai reikšminga teigiama koreliacija ($r = 0,64$; $p = < 0,001$) tarp atvykimo į ligoninę autonomiškumo bei visos patirtos subjektyvios prievartos skalėje įverčio ($>$ nei 0) pateikimo – pacientai, atvykę į ligoninę ne savo noru buvo linkę savo patirtą subjektyvią prievartą įvertinti daugiau nei 0 balų.

Išvados. Tyrimo rezultatai rodo, jog ūmios psichiatrijos skyriaus pacientai subjektyviai patiriamos prievartos vertinimo skalėje vidutiniškai prievartą įvertino 2,6 balo, o tai prilygsta 1 balui arba silpnai patiriamai prievartai. Daugelis pacientų įvardijo saugią bei tinkamą aplinką, kurioje jaučiasi gerbiami, išklausomi, turi galimybę kreiptis pagalbos.

Raktažodžiai. Subjektyvi prievarta; ūmios psichiatrijos skyrius; patiriama prievarta.